

Rådgivende ingeniører og vannforurensning

*Av sivilingeniør Knut Ekeberg,
Rådgivende Ingeniørers Forening*

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er en yrkesforening for private uavhengige planleggere. Den omfatter forskjellige fagområder, som igjen er delt i til dels sterkt spesialiserte undergrupper. Det er derfor rimelig å anta at foreningen ikke representerer et ensartet syn på spørsmål som angår vassdragspleie og vannforurensning.

All teknisk planlegging har sammenheng med utnyttelse av ressurser. Den kan ensidig ta sikte på maksimal utnyttelse, eller den kan forbedre tiltak som skal dempe uønskede skadevirkninger. Dette kan også skje ved begrensning av utnyttelsen. Man kan derfor tenke seg motstridende interesser, som også kan nå frem til planleggenes rekke.

I virkeligheten stikker nok ikke dette så dypt, da all ressursdisponering er regulert gjennom offentlige påbud og bestemmelser. Et forskjellig utgangspunkt vil dog naturlig prege synspunktene, og være bestemmende for interesse og holdning til slike spørsmål. Disse betraktninger begrenses derfor til den synsvinkel som gir seg fra et renseteknisk forhold til problematikken.

Vann- og avløpsteknikk har tradisjonelt vært et vedheng til byggetek-

nikk, så også innen RIF. De firmaer som særlig har arbeidet med slike oppgaver har imidlertid måttet erkjenne at andre fag kom vel så sterkt inn i bildet, så som biologi, fysikk, kjemi, hydrologi, meteorologi, maskinteknikk, elektroteknikk, datateknikk osv. VA-teknikk har utviklet seg til et utpreget tverrfaglig område, som etter hvert også er underlagt spesielle lover og bestemmelser fra det offentlige. Etter initiativ fra en del spesialfirmaer har RIF nå etablert et eget fagutvalg for VA-teknikk. Dette vil forhåpentligvis medvirke til at planleggere i sterkere grad enn hittil kan komme frem med sine synspunkter. Det har hos oss vært påfallende hvor lite planleggerne har vært trukket inn i spørsmål som har vært vesentlige for dem, eller hvor de utvilsomt har hatt noe å tilføre. Som stikkord kan nevnes utdanning, anvendt forskning (definisjon av oppgaver), utviklingsarbeid, offentlige utredninger etc. Årsaken kan nok bl. a. søkes i et mangelfullt miljø, og dette må vi tro er i ferd med å bedre seg.

Noen generell karakteristikk av dagens forurensningssituasjon er det vanskelig å gi, da forholdene er så varierende. Dog preges den for store deler av landet sikkert mer av mang-

lende tiltak enn av mangelfulle tiltak. På det trinn av den rensetekniske utvikling vi befinner oss er det ennå enorme oppgaver før vi når de grenser våre kunnskaper setter. Dette betyr ikke at forskningen kan vente, men det er ingen grunn til å la vesentlige arbeidsoppgaver ligge i påvente av nye forskningsresultater. Slike synder har vi gjort nok av.

Krav til vidtgående rensning eller protester mot utslipp har ofte et hysterisk preg, som er lite saklig begrunnet. Dette kan skyldes snevre lokalinteresser, men er nok ofte forårsaket av at folk er mer forurensningsbevisst enn tidligere. En våken opinion er nødvendig for at penger skal bevilges, men viktige avgjørelser bør ikke preges av tilfeldige pressgrupper. En saklig og avbalansert informasjon er derfor nødvendig. På dette felt gjøres det sikkert for lite i dag.

De statlige myndigheter spiller naturlig nok en meget sentral rolle. Gjennom de betingelser som settes for en utslippstillatelse, er i virkeligheten også renskravene gitt. Den statlige behandlingstid vil derfor influere sterkt på gjennomføringen av de tekniske tiltak.

Forut for søknaden er det normalt gjort de forarbeider som er nødvendig for beslutningsprosessen, og det har vært kontakt med den fagetat som skal behandle søknaden. I realiteten har den nødvendige avklaring funnet sted når søknaden sendes inn. Bortsett fra helt spesielle tilfeller er det derfor bortimot meningsløst å måtte vente over et år på en formell utslippstillatelse. Ikke minst hvis planlegger, byggherre og fagetat på

forhånd er enige om kravene til et første utbyggingstrinn. I denne sammenheng skal man også ta i betraktning at nye tiltak ofte tar sikte på å bedre uakseptable tilstander. Ære være vårt demokrati, men det kommer neppe i fare med en mer effektiv beslutningsprosess. Også her må det kunne gå an å benytte en trinnvis utvikling, ikke bare ved den tekniske utbygging.

Norsk Forening for Vassdragspleie og Vannhygiene er 10 år, og har til tross for sin unge alder rukket å markere seg. Den har bidratt til å utvikle et faglig miljø, selv om den kanskje hadde et videre siktepunkt enn dette. Forklaringen ligger i det tomrom som fantes, og man har nå fått et forum for meningsutvekslinger mellom alle som arbeider med vannforurensningsspørsmål, fageta-ter, forskere, kommunale organer, planleggere, leverandører etc. Også en ren faglig virksomhet har vært tilgodesett, gjennom den kollokvievirksomhet som har vært drevet i den senere tid.

Det er mulig at det i dag kan se ut som om det er et for faglig preg på foreningens virksomhet. Dette er det sikkert flere meninger om. Skal foreningen bli noe mer enn et forbigående fenomen, må den utvilsomt bæres av folk med en sterk faglig tilknytning til foreningens arbeidsfelt. Dette utelukker ikke at foreningen også har noe å tilby dem som temporært er interessert i vannforurensningsspørsmål, eventuelt også ut fra andre forutsetninger enn de faglige.

Om foreningen burde arbeide på

andre måter eller ta opp spesielle forhold utover det som gjøres i dag, er det vanskelig å mene noe om uten å ta for seg foreningens målsetting. Dette er vel også et spørsmål om hvilke økonomiske begrensninger for virksomheter det er naturlig å regne med. Dog kunne man kanskje tenke seg at det var visse sider det ble lagt mer vekt på, f. eks. forholdet til våre politikere.

På dette som på andre felter er politikerne ansvarlige for lovgivning, ambisjonsnivå, prioritering, administrasjonsapparat, finansieringsmuligheter etc. Til tross for dette lar de seg lite trekke inn i den aktuelle debatt på en forpliktende måte, og begrenser seg gjerne til programerklæringer som avgis ved passende anledninger. Skyldes dette en mangelfull motivering fra politikernes side, eller er det rett og slett et kommunikasjonsproblem?

Hva med vannvernloven? Tjener den sin hensikt? Lar den seg gjennomføre i praksis? Har vi det administrative og økonomiske apparat som kreves? Hva med forholdet til andre lover (Bygningsloven, Sunnhetsloven)? Det er i hvert fall ikke tilstrekkelig å innarbeide en pretensios målsetting og la det være med det. Kanskje man skulle sette disse spørsmål i en klarere politisk sammenheng enn det som har vært gjort tidligere?

Den faglige virksomhet foreningen har drevet gjennom sine kollokvier, har hatt en meget stor oppslutning. Dette viser at det er et klart behov til stede. Kanskje foreningen burde ta konsekvensen av dette, ved etablering av et fagstyre, en fagavdeling eller ved systematisering på annen måte. På dette felt kunne man sikkert også tenke seg andre arbeidsformer enn det tradisjonelle foreningsmønster.